

ESTERE UN MORDOHAJS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Est. 1.-10. nod., 1. Kor. 9:19-23, Jāņa 4:1-26, Ap.d. 17:26, Mat. 22:21, Rom. 1:18-20.

ATMIŅAS PANTS:

“Ja tu tagad cietīsi klusu, tad atspaidis un glābiņš jūdiem nāks no citu-rienes, bet tu un tava tēva nams ies bojā. Kas zina, vai ne šī laika dēļ tu esi kļuvusi ķēniņiene?” (Est. 4:14)

Estere tika izmantota, lai iznestu specifisku un bīstamu augsta līmeņa misiju Persijas impērijas politiskajā centrā. Šī misija viņu iesaistīja krasu kontrastu sērijā. Būdamā nicinātas etniskās un reliģiskās minoritātes locekle un bārene, viņa kļuva par Persijas ķēniņa sievu. Šī nav pasaka “no skrandām līdz bagātībai”. Drīzāk viņa tika izvesta no aizkulisēm un sagatavota īstenot ļoti specifisku misiju. Tas no viņas prasīja riskantu darbības stratēģiju – sākumā slepeni. Vēlāk viņai bija jāriskēja un pilnībā jāatklāj sava tautība un ticība.

Audzūtēva un brālēna Mordohaja atbalstīta, viņa uzdrošinājās liecināt intrigu pārņemtajā Persijas impērijas galmā. Tas glāba viņas tautu, izmainīja tās zemo sociālo statusu, un to apbrīvoja visā impērijā.

Nav šaubu, ka patiesā Dieva atziņa Esteres uzticības rezultātā tika izplatīta pagānu vidū. Lai gan tas nav “parasts” misijas stāsts, ziņojums par Esteri un Mordohaju atklāj dažus interesantus principus, kas arī mums var palīdzēt saprast, ko nozīmē liecināt īpašos apstākļos.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 8. augustā.

Estere Persijā

Izlasi Est. 1:2-20. Kas šeit notiek? Kas šajā stāstā ir grūti saprotams no mūsdienu skatu punkta? (Lasot atceries, ka daudzas detaļas nav atklātas.)

Nedēļu garais bankets, ko ķēniņš Ahasvērs rīkoja saviem augstmaņiem un galminiekiem, šķiet ekstravagants pat tiem, kas atrodas politiskās varas augšgalā, un ir tālu aiz tā, kas būtu pieņemams lielākajai daļai kristiešu. Neierobežotais alkohola patēriņš (Est. 1:7, 8) nebija parasta lieta, jo dzeršanu senatnes formālo svētku laikā parasti kontrolēja paražas un rituāli. Šajā gadījumā tas tā aptumšoja ķēniņa domāšanu, ka viņš pavēlēja savai sievai Vašti izklaidēt savus piedzērušos dzīrotājus, kas visi bija vīrieši. Tas gāja pāri viņas kā precētas sievietes un ķēnišķīgās ģimenes locekles cieņai. Lai arī kā viņa reaģētu, viņa bija dilemmas priekšā zaudēt statusu, un viņas drosmīgā izvēle saglabāt pašcieņu, saskaroties ar autokrātiska valdnieka zemiskajām tieksmēm, sagatavo lasītāju saprast spēku uz labu, ko var izplatīt principiāla sieviete arī tādā galmā, kur dominē vīrieši.

Tomēr mums ir jāpievēršas arī Esteres rīcībai. Est. 2:3 rada iespaidu, ka šīs sievietes nebija brīvprātīgās. Ķēniņš izdeva dekrētu, un tāpēc Esteri bija jāiet. Kas zina, kāds būtu iznākums, ja viņa būtu atteikusies?

Izlasi 1. Kor. 9:19-23. Kā mēs varam attiecināt šajos pantos redzamos principus uz to, kas notika ar Esteri? Vai tos vispār var attiecināt? _____

Līdz šim brīdim stāsta patiesā varone ir Vašti, kas pēc tam pazūd no stāsta. Viņas vienkāršība un pastāvēšana par principiem pavēra ceļu Esteri. Dažos gadījumos tomēr stāvēšana par principiem nevada pie acīmredzama labuma. Kāpēc mums vajadzētu tomēr stāvēt par principiem, pat ja mēs nezinām, kāds iznākums būs mūsu rīcībai? _____

Estere ķēniņa galmā

Izlasi Est. 2:10, 20. Kādas situācijas var rasties, kurās tautībai vai reliģiskajai piederībai vajadzētu palikt noslēpumā, vismaz uz kādu laiku? _____

Izlasi Jāņa 4:1-26, stāstu par Jēzu un sievieti pie akas. Kāpēc Jēzus viņai tik atklāti teica, ka Viņš ir Mesija, bet Savas tautas vidū nebija tik atklāts? Kā šis ziņojums varbūt palīdz mums saprast Mordohaja teikto Esterēi? _____

Mordohajs divreiz teica Esterēi, lai neatklāj savu tautību un no kuras ģimenes viņa nāk. Tas ir radījis neizpratni dažos Bībeles komentētājos, apšaubot šo noklusējošo attieksmi, īpaši laikā, kad jūdu tauta nebija apdraudēta. Vai viņa nevarēja būt par liecinieci Dievam šo pagānu vidū, būdama atklāta par to, kas viņa ir un kādu Dievu pielūdza? Vai varētu apgalvot, ka jūdiem Persijas galmā neuzticējās un, atklājot savu tautību, viņa nebūtu varējusi piekļūt ķēniņam, kad devās pie viņa ar lūgumu par savu tautu? Tomēr Mordohajs brīdināja Esteri neatklāt savu identitāti, pirms radās apdraudējums jūdu tautai. Fakts ir tāds, ka Bībele neatklāj, kāpēc viņai teikti šie vārdi. Tomēr, kā mēs varam redzēt Jēzus atstātajā paraugā, ne katrā situācijā ir jāatklāj viss uzreiz. Piesardzība ir tikums.

Kāpēc Jēzus ar sievieti pie akas runāja atklātāk nekā ar Saviem tautiešiem?

“Ar tiem runādams, Kristus bija daudz atturīgāks. Samarietei Viņš atklāja to, ko nekad nepateica jūdiem un pat mācekļiem vēlāk piekodināja turēt kā noslēpumu. Jēzus redzēja, ka viņa savas zināšanas izmantos, aicinādama citus dalīties Dieva žēlastībā.” (E. Vaita “Laikmetu ilgas” 190. lpp.)

Vai tu kādreiz esi bijis situācijā, kurā ir jābūt piesardzīgam, lai nepateiktu pārāk daudz par savu ticību un reliģisko piederību? Kādi tam bija iemesli? Atskatoties atpakaļ, ko tu būtu darījis citādi? _____

“Šī laika dēļ”

(Est. 2:19–5:8)

Est. 3:1-5 sāk risināties stāsta sižets. Jūds Mordohajs, ievērodams bausli nenodarboties ar elkdievību, atteicās zēmoties Hamana priekšā, kas bija tikai cilvēks. Niknumā Hamans izgudroja veidu, kā atrietties par rīcību, ko viņš uztvēra kā necieņu pret sevi. Mordohajs ar savu rīcību liecināja šiem pagāniem par patieso Dievu.

Kādas atrunas Hamans izmantoja, lai atbrīvotu impēriju no jūdiem? Ko tas liecina mums par to, cik viegli ir ļaut kultūras atšķirībām padarīt mūs aklus pret cilvēku, lai arī kāda būtu viņa tautība? Est. 3:8-13; sk. arī Ap.d. 17:26.

Kad Hamana plāns bija kļuvis zināms, Mordohajs publiski izteica savas bēdas, izmantojot vienīgo jūdu reliģisko rituālu, kas minēts Esteres grāmatā: “Viņš saplēsa savas drānas, tinās maisos, kaisījās pelniem un gāja pa pilsētu, skaji un rūgti brēkdams.” (Est. 4:1) Pa to laiku Estere gatavojās atbildēt uz Hamana apsūdzību. Viņa kļuva par jūdieti, kas pārkāpa Persijas galma likumu, varonīgi dodoties pie ķēniņa bez uzaicinājuma, kas bija daļa no plāna, kā izjaukt Hamana nodomus. Ķēniņš viņu uzņēma un arī pieņēma viņas uzaicinājumu uz vakariņām. Tagad Estere pārņēma vadību drāmā, ko vēroja jūdu trimdinieki visā Persijā. Šajā stāstā Estere parādīja pašizliedzību un varonību (Est. 4:16), taktiskumu (Est. 5:8) un drosmi (Est. 7:6).

“Ar ķēniņienes Esteres starpniecību Kungs varenā veidā atbrīvoja Savu tautu. Laikā, kad likās, ka nekāda vara nespēs viņus glābt, Estere un sievietes, kas bija kopā ar viņu, ar gavēšanu, lūgšanu un ātru rīcību stājās pretī problēmai un sagādāja glābšanu savai tautai.

Pētot, kā sievietes strādāja Dieva darbā Vecās Derības laikos, mēs apgūsim mācības, kas padarīs mūs spējīgus rīkoties neatliekamās situācijās Dieva darbā mūsdienās. Mēs varbūt netiksīm ievesti tik kritiskās situācijās un redzamās vietās kā Dieva ļaudis Esteres laikos, taču atgriezušās sievietes bieži var paveikt svarīgu darba daļu zemākās pozīcijās.” (E. Vaitas komentārs “The SDA Bible Commentary” 3. sēj., 1140. lpp.)

Izlasi Est. 4:14, Mordohaja slavenos vārdus Esterei: “Kas zina, vai ne šī laika dēļ tu esi kļuvusi ķēniņiene?” Kā šajos vārdos ietvertais princips var attiekties uz tevi tieši tagad? _____

Mordohajs un Hamans

Kā saskaņā ar Est. 5.–8. nodaļu Estere varēja izglābt savu tautu? _____

Ziņojums par abiem Esteres banketiem noved stāstu krīzes punktā. Tajā arī ziņots par lielo pārmaiņu plānotajā tautas iznīcināšanā. Stāsts atklāj atšķirību starp patiesu cieņu un pašpaaugstināšanos, un tas ziņo arī par zemiskā cilvēka sodīšanu. Šīm galma intrigām bija tālu sniedzošas sekas. Tās ļauj mums ieskatīties absolūta monarha un viņa galma aizkulisēs. Mēs lasām arī par to, kā Estere un Mordohajs izmantoja savas pozīcijas, zināšanas par kultūru, kurā viņi dzīvoja, un ticību Dieva derības apsolījumiem Saviem ļaudīm par viņu atbrīvošanu.

Mordohajs, neskatoties uz savu mierīgo kalpošanas dzīvi, darīja zināmu savu ticību – ja ne kā citādi, tad vismaz atsakoties zēmoties Hamana priekšā. Ļaudis to ievēroja un aizrādīja viņam, bet viņš atteicās aizliegt savu ticību (Est. 3:3-5). Tā noteikti bija liecība citiem.

Izlasi Est. 6:1-3. Ko šie panti mums stāsta par Mordohaju? Kādas mācības mēs gūstam par to, kā Dieva ļaudis var pastāvēt un pat liecināt svešās zemēs? _____

Lai gan Mordohajs acīmredzami sekoja Kungam, viņš tik un tā parādīja uzticību un lojalitāti tās tautas augstākajai varai, kurā viņš dzīvoja. Lai gan viņš atteicās zēmoties cilvēka priekšā, viņš tik un tā bija labs pilsonis, atklājot sazvērestību pret ķēniņu. Lai gan mēs nevaram izlasīt faktu, ka viņš būtu ticis pagodināts par šo rīcību, ļoti iespējams, ka viņš vienkārši tā rīkojās, negaidīdams nekādu atalgojumu. Pēc kāda laika, kā mēs varam lasīt, viņa labais darbs tika vairāk nekā atalgots. Viņa paraugs šeit, iespējams, vislabāk ir izteikts vārdos: "Tad dodiet cēzaram, kas cēzaram pieder, un Dievam, kas Dievam pieder." (Mat. 22:21)

Kad pagāni kļūst par jūdiem

Izlasi Est. 8. nodaļu. Pievērs īpašu uzmanību 17. pantam. Kā mēs varam to saprast, domājot par misiju un liecināšanu? _____

Nav šaubu, ka Esteres grāmata nav “parasts” stāsts par misiju un liecināšanu. Un tomēr mēs varam redzēt kaut ko līdzīgu šim scenārijam, tuvojoties galam. Pateicoties ķēniņa pavēlei par labu jūdiem, “daudzi no zemes ļaudīm kļuva par jūdiem, jo tos pārņēma bailes jūdu priekšā” (Est. 8:17). Daži komentētāji apgalvo, ka viņu atgriešanās piedzīvojums nevar būt paties, jo tajā nevajadzētu būt bailēm un satraukumam. Kaut gan tā ir patiesība, kas lai zina, kā šie cilvēki vēlāk atsaucās Svētā Gara darbam par spīti sākotnējām bailēm, īpaši redzot lielo atšķirību starp viņu ticību un patiesā Dieva pielūgsmi.

Izlasi Rom. 1:18-20. Kā šeit mācītās domas saistās ar šiem cilvēkiem, īpaši šī stāsta kontekstā? _____

Sākotnējā dekrētā pret jūdiem viņiem bija ne tikai jātiek nogalinātiem, bet tiem, kas to darīja, bija teikts arī tā: “Kas tiem laupāms, lai tiktu izlaupīts.” (Est. 3:13) Arī kad jūdiem tika dota atļauja nogalināt savus ienaidniekus, viņiem bija teikts, ka viņi var “izlaupīt” savu ienaidnieku īpašumus (Est. 8:11). Tomēr trīs reizes Esteres grāmatā (9:10, 15, 16) īpaši uzsvērts, ka jūdi “pie laupīšanas neķērās”. Lai gan pantos nav teikts, kāpēc, fakts, ka tas ir minēts trīs reizes, parāda uzsvaru, kas tika likts uz šo rīcību. Visdrīzāk viņi no laupīšanas atturējās tāpēc, lai kļūst zināms, ka rīkojušies paš aizsardzības vadīti, nevis mantkārības dēļ.

Kā mēs varam būt droši, ka savā misijā un liecināšanā citiem neizdarām kaut ko tādu, kas liktu cilvēkiem apšaubīt mūsu motīvus? Kāpēc tas ir tik svarīgi?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

E. Vaita "Pravieši un ķēniņi" nodaļa "Ķēniņienes Esteres laikā" 598.–606. lpp.

"Dekrēti, kuri beidzot tiks pieņemti pret Dieva atlikušajiem ļaudīm, būs ļoti līdzīgi tiem, kādus Ahasvērs izdeva pret jūdiem. Mazajā sabata baušļa turētāju pulciņā patiesās draudzes ienaidnieki šodien saskata "Mordohaju vārtos". Dieva bērnu paklausība Viņa likumiem ir pastāvīgs pārmetums tiem, kas nebīstas Kungu un min kājām Viņa sabatu." (E. Vaita "Pravieši un ķēniņi" 605. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kādas paralēles mēs varam vilkt starp pavēli, kas tika izdota pret jūdiem, un to, kas notiks pēdējās dienās, kad priekšplānā tiks izvirzīts jautājums par "zvēra zīmi"? _____

2. Gan senie jūdi, gan kristieši ir strīdējušies par to, cik pareizi ir Esteres grāmatu iekļaut Vecās Derības kanonā. Tās nebija Vecajā Derībā, ko izmantoja kopiena, kas bija radījusi Nāves jūras ruļļus, ne arī senās Turcijas un Sīrijas draudžu Vecajās Derībās. Esteres grāmatā neparādās Dieva vārds, lai gan ir ap 190 atsauksmes uz pagānu ķēniņu. Nav atsauksmju uz lūgšanu, upurēšanu, templi vai pielūgsmi, lai gan minēta ir gavēšana. Visbeidzot, nav minēts derības uzsvars uz piedošanu un žēlastību. Un tomēr Kungs redzēja, ka tā ir piemērota iekļaušanai kanonā. Kāpēc? Kādu spēcīgu garīgu mācību no tā mēs varam paņemt par to, kā Dievs var darboties mūsu dzīvē uz labu, pat ja mēs atrodamies ļoti smagā situācijā? _____

3. Vēl pārdomājiet ideju par laiku, kurā misionāri un citi, kas nes liecību, atklāti nerunā par savu identitāti un darbu. Kādi ir pamatoti iemesli (ja ir), lai mēs tā darītu, īpaši misijas kontekstā? Dažreiz, piemēram, misionāri ir ļoti piesardzīgi un neatklāj, kas viņi ir, īpaši zemēs, kas ir naidīgas pret kristiešu liecināšanu. Ja mēs sajūtam aicinājumu neatklāt uzreiz, kas mēs esam, kā mēs varam to darīt tādā veidā, lai tas nebūtu negodīgi un viltīgi? _____

